

POSUDEK OPONENTA**habilitační práce Mgr. Františka Tůmy, Ph.D.*****INTERAKCE VE VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA NA VYSOKÉ ŠKOLE POHLEDEM
KONVERZAČNÍ ANALÝZY*****Oponent:** doc. PhDr. Ivana Šimonová, PhD.

Předložená habilitační práce byla podrobena komplexnímu posouzení dle kritérií pro hodnocení vědecko-výzkumných prací – výběru a zpracování tématu, cílů práce, metodologické platformy, výsledků a přínosů pro zkoumaný obor.

Text práce o celkovém rozsahu 205 stran využívá 376 literárních zdrojů, je doplněn 48 ukázkami a jedním obrázkem. Z uvedených zdrojů je pouze 20 % prací českých odborníků, což prokazuje potřebnost zkoumání tématu, kterým se habilitační práce zabývá. Na tento fakt autor na několika místech odkazuje – zároveň aby podpořil své tvrzení, jak je obtížné diskutovat získaná data v českém kontextu.

Je možné konstatovat, že předložená habilitační práce integruje dosavadní vědecké, pedagogické a výzkumné aktivity autora.

Text práce je členěn do devíti logicky seřazených kapitol, z nichž ty, které představují výsledky výzkumu, mají identickou strukturu: východiska, strukturovaný přehled výsledků, diskuse výsledků (kapitoly 5 – 8). Tento přístup z konečného pohledu napomáhá přehlednosti, ale po prvním přečtení první z uvedených kapitol (kapitoly 5) tomu tak u mě nebylo.

Cíle práce jsou jasně definovány (s. 10 – 11) a splněny. Autor zdůrazňuje, že ... cílem konverzačně analytického výzkumu není hodnotit průběh výuky na zkoumaných záznamech, ... ale spočívá v detailním popisu zkoumaných interakčních jevů ...“, což také precizně provedl. Svým odborným komentářem předložených výsledků založeným na hluboké znalosti minulého i současného stavu zkoumané problematiky naplňuje deklarovaný cíl - přispět k dialogu mezi (socio)lingvistikou, edukační lingvistikou, didaktikou anglického jazyka a (vysokoškolskou) pedagogikou (s. 9), což také kvalitně činí.

Z pohledu rozsahu a limitů práce souhlasím s autorem, který považuje provedený výzkum za základní. Přestože se jedná o kvalitativní design, velikost zkoumané skupiny zahrnující jednoho vyučujícího a 19 účastníků z jedné instituce jedné skupiny jednoho předmětu ve frontální výuce považuji za příliš limitující při posuzování získaných dat, zvláště při velkém úsilí

vynaloženém k dosažení tohoto cíle. Jinou otázkou je, jak reálné by bylo pozorovat i jinou než frontální výuku.

Vzhledem k faktu, že autor se zabýval frontální výukou, považovala bych za přínosné zahrnutí této specifikace do názvu práce – viz další GAČR zaměřený na stejnou oblast na úrovni střední školy (GA ČR 18-02363S: Interakce ve frontální výuce a skupinové práci v hodinách angličtiny na střední škole; řešitel, 2018-2020). Na druhou stranu chápu autorovu snahu použít název práce identický s názvem původního GAČR projektu (GA ČR P407/15/08857S: Interakce ve výuce anglického jazyka na vysoké škole; řešitel, 2015-2017) i s tím rizikem, že v práci bude zahrnuta jen část dat související s frontální výukou (viz <https://www.muni.cz/lide/119281-frantisek-tuma/zivotopis>).

V závěrečné kapitole autor znovu shrnuje dříve uvedená zjištění a jejich diskusi, kterou obohacuje o pohled přínosu pro edukační lingvistiku, didaktiku cizích jazyků a vysokoškolskou pedagogiku. V oblasti implikace výzkumných výsledků pro praxi je chápáno jako kroky k porozumění interakci a rozkrytí její splotitosti, neboť o jejich přímém transferu do praxe nelze uvažovat (s. 165).

Za hlavní přínos práce, se kterým se ztotožňuji, je považováno obohacení českého výzkumu v oblasti interakce ve třídě, které bude sloužit jako východisko pro další výzkumy (s. 168). Jak autor sám uvádí, frontální výuka není jedinou organizační formou, ve které dochází k interakci mezi mluvčími v prostředí třídy (s. 168), proto by do této oblasti mohly/měly mířit další výzkumné aktivity.

Formální, jazyková, stylistická úroveň práce je vysoká; přesto bych ráda okomentovala dva její rysy:

I přes široce (ale ne výhradně) přijímanou charakteristiku odborného textu, kterou je používání autorského plurálu, autor s tímto přístupem evidentně nesouhlasí (a vysvětluje také proč). Přesto na mě osobně tvary 1. sg. působily velmi rušivě, zvláště za okolností, kdy výzkum byl výstupem GAČR projektu a *‘věda by měla být nad vědcem’*.

S odborným stylem, kterým je napsaná převážná většina textu, silně kontrastuje neodborné (až hovorové) použití některých sloves, např. bavit se (s. 7), dohodnout se (s. 46), skládat se (s. 47), popsat (s. 58).

Navíc, z pohledu citačního stylu by citace Nekvapil, 2017 ze s. 59 práce měla být doplněna o stránku výskytu ve zdroji.

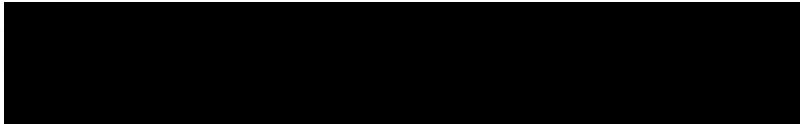
Téma pro diskusi:

Autor použil jednu z metod kvalitativního výzkumu – konverzační analýzu. Co ho vedlo k rozhodnutí nestanovit svá „očekávání“ v oblasti výzkumných výsledků, které by také mohly být diskutovány v rámci práce? Lze vůbec stanovit „očekávání“? Lze zjištěné výsledky považovat za „očekávané“?

Závěr:

Po zhodnocení všech výše uvedených kritérií d o p o r u č u j i tuto habilitační práci k dalšímu řízení v oboru Anglický jazyk.

V Ústí nad Labem 4. února 2019

doc. PhDr. Ivana Šimonová, PhD.
Pedagogická fakulta
Univerzita J. E. Purkyně
Ústí nad Labem